

УДК 94(438)

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДАНІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**DENMARK'S MIGRATION POLICY
SECOND HALF OF THE XX – BEGINNING
OF THE XXI CENTURY****Костюк Л. В.,**кандидат історичних наук, доцент
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства,
Тернопільський національний педагогічний
університет ім. В. Гнатюка (Тернопіль, Україна),
e-mail: lvkostyuk@ukr.net**Kostyuk L. V.,**candidate of historical sciences, associate professor
of department of world history and religious studies,
Ternopil national pedagogical university, the name
of V. Gnatyuka (Ternopil, Ukraine),
e-mail: lvkostyuk@ukr.net

Зроблено спробу проаналізувати міграційне законодавство Данії. Спершу розкрито основні етапи міграційних потоків до держави, способи в'їзду та розкрито постійні зміни щодо міграційної політики. Акцентовано увагу на дослідження основних нормативних документів, котрі розкривають динаміку міграційного законодавства.

Ключові слова: міграція, Європейський Союз, інтеграція, мігрант, міграційна політика.

An attempt is made to analyze the Danish migration legislation. Firstly, the main stages of migration flows to the state, the ways of entry and the constant changes concerning migration policy are revealed. The emphasis is placed on the study of key normative documents that reveal the dynamics of migration legislation.

Keywords: migration, European Union, integration, migrant, migration policy.

Міграційна політика в європейських країнах є важливим чинником гарантії національної безпеки держав Європейського Союзу. Від виваженої міграційної політики залежить політична, економічна та соціальна стабільність у суспільстві і саме на основі соціально-економічних показників розвитку країни можна оцінювати силу чи слабкість окремої держави, європейської спільноти, світу загалом. У зв'язку із активізацією міграційних процесів та напливом біженців у Європу загострюються проблеми, пов'язані із подальшим соціально-економічним розвитком держав та стабільністю їхніх політичних систем. Тому міграційне законодавство потребує постійного вдосконалення відповідно до потреб доби.

Зауважимо, що Королівство Данія протягом останніх десятиліть постійно змінює своє міграційне законодавство. Урядовці цієї країни працюють в напрямку вдосконалення таких основних питань: загальна безпека, економічна вигода та оптимізація підтримки мігрантів. Аналіз міграційних процесів Данії та реакція уряду на них стали метою нашої наукової розвідки. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання низки завдань: вивчення способів в'їзду в країну; дослідження нормативних документів, котрі визначають статус мігрантів, динаміка міграційного законодавства.

Порушена проблема знайшла відображення у різноманітних наукових студіях та журналістських

аналітичних працях. Міграційна політика Данії, її переваги та недоліки, особливості адаптації переселенців у датському суспільстві стали предметом нашого дослідження С. Галлін [5], С. Панкратов [18], Н. Тарасенко [20], І. Проскураков [21].

Міграційне законодавство Данії містить певні відмінності від законодавства інших Нордичних країн. Так, Фінляндія, Швеція та Норвегія на сучасному етапі підтримують політику мультикультураризму (при цьому зберігаючи певні культурні відмінності). Щодо Королівства, то таку політику його уряд не схвалює, оскільки упродовж останніх років збільшився потік мігрантів, а їхні культурні особливості не адаптувалися в місцевому суспільстві.

Характерним для Данії є те, що до початку ХХІ століття в країні прослідковувалися міграційні потоки невисокої активності порівняно з іншими країнами Європи. Із 1954 р. в Данії одержували дозвіл на тимчасове проживання (без спеціальних дозволів) громадяни із інших Скандинавських країн. Таке ж право одержали в 1973 р. громадяни країн Європейського Союзу (тривалість тимчасового проживання була обмежена – терміном до 6 місяців).

До 1967 р. процентний відсоток мігрантів був незначний, невеликим був і спектр країн-донорів мігрантів (лише із США та сусідніх країн). Згодом ситуація змінилася, уряд прийняв рішення збільшити кількість переселенців. Основною причиною такого рішення став запит на дешеву робочу силу в багатьох галузях промисловості. Проте ситуація в середині 70-х років ХХ століття почала змінюватися, адже постійні економічні кризи поширили в суспільстві негативне ставлення до іноземців. Ця тенденція набуває особливої ваги в 90-х роках ХХ століття, коли чисельність іноземних громадян на території держави, що постійно зростала, сягнула 8,4% від загальної кількості населення.

Дослідивши міграційну політику Данії, зауважимо, що в Королівстві сформувалося сприятливе середовище для мігрантів. Окреслена ситуація детермінована такими чинниками: високим рівнем економічного розвитку цієї країни, можливістю працевлаштуватися, високою тарифікацією праці, можливістю отримати освіту. Тому датський уряд розпочав політику регулювання міграційних потоків. Цим питанням у Королівстві опікується Міністерство у справах біженців, імміграції та інтеграції (з 2001 р. ця установа відповідає за питання інтеграції мігрантів та за розробку законопроектів в сфері міграції), Датська міграційна служба (розглядає заяви громадян, котрі хочуть в'їхати на територію країни, дає дозволи на працевлаштування, навчання та видає короткотривалі візи), Апеляційна рада у справах біженців (розглядає скарги від осіб, котрим відмовили в одержанні дозволу на перебування в країні), Ресурсний центр для інтеграції та Датський центр оцінки зарубіжної кваліфікації (допомагає мігрантам знайти роботу згідно їхніх документів

про освіту, сприяє визнанню дипломів). Особливо слід згадати неурядову організацію – Датську раду біженців (засновану 1956 р). Основними завданнями цієї інституції є захист прав біженців, суспільна підтримка, пошук шляхів для вирішення проблем біженців [12, с. 34].

Датські урядовці виділи декілька легальних шляхів для тимчасової або постійної легалізації мігрантів у країні (отримання громадянства для осіб, що прожили в країні не менше дев'яти років): возз'єднання сімей, усиновлення неповнолітніх дітей іноземців, працевлаштування (за наявності довгострокового контракту із роботодавцем у Данії), навчання, індивідуальна трудова діяльність у різних видах промисловості, вибір Данії як місця життя для заможних громадян інших країн, що входять в ЄС.

Згідно датського міграційного законодавства, кожен прибулий на територію держави протягом 8 днів обов'язково повинен звернутися до органів місцевого самоврядування в тій провінції, де він планує перебувати, щоб отримати дозвіл на перебування. Тривалість перебування на території держави визначається згідно візи (запит на одержання візи може розглядатися Посольством Данії 3–4 місяці) і не може перевищувати три місяці. Після реєстрації іммігрант одержує дозвіл на проживання та посвідчення особи–іноземця, котре систематично (згідно умов перебування в країні) потрібно поновлювати. Для посилення заходів безпеки із 20 травня 2012 р. було прийнято видавати картки–дозволи на проживання, на котрих повинна бути цифрова фотографія, відбитки пальців та підпис (від користування такими картками звільнялися лише діти до шести років) [9, с. 3].

Деякі інші (спрощені) вимоги висунуто до громадян ЄС. Вони автоматично отримують дозвіл на проживання від трьох до п'яти місяців. Цей дозвіл може бути продовжено на три місяці, якщо особа офіційно влаштувалася на роботу. Щодо дозволу на працевлаштування, то цей документ датським урядом видається на рік з можливістю продовження, а загальний термін перебування в країні не повинен перевищувати тривалість трудового контракту. Для менеджерів вищої ланки, вчених, викладачів можливе отримання дозволу на 3 роки, також у разі активної співпраці міграційна служба розглядає варіант продовження дозволу (до 4–х років). Для таких категорій робітників дозволяється проживання в Данії разом зі своєю сім'єю [9, с. 3]. Також у Данії прийнято видавати візу на навчання на весь період без щорічного продовження, проте гостьові або довгострокові візи видаються тільки за наявності запрошення.

Особливо слід виділити візи апраіг «на рівних правах», котрі практикуються на території Данії. Ці вид віз дає можливість молодим особам жити в датських родинах. Метою апраіг є поліпшення мовних або професійних здібностей, а також розширення культурного горизонту. Переважно молоді люди беруть участь у домашніх роботах по господарству (наприклад, прибирання, прання

одягу, готування їжі, догляд за дитиною). Тривалість такої візи зазвичай 18 місяців, але не більше, ніж термін контракту, укладеного з працевластцем. У виняткових випадках, дозвіл на проживання може бути продовжено ще на 6 місяців, тобто загальний строк перебування в Данії може становити 2 роки [1, с. 3].

Туристам, навіть за наявності візи, можна до країни не потрапити, бо на кордоні потрібно, крім документів, довести свою фінансову незалежність (одержану законним шляхом): представити готівку (50 євро на кожен день перебування), дорожні чеки, кредитні картки, оригінал офіційного запрошення або робочий контракт, банківські виписки та докази про професійну діяльність.

Зауважимо, що право на возз'єднання сімей мають чоловік або дружина (якщо обом більше 24 років, також необхідно представити свідоцтво про шлюб, свідоцтво про партнерство), діти (від 15 до 18 років або ті, що перебувають під опікою датських батьків), батьки не старші за 60 років (котрі не мають в Данії інших родичів, які могли б надавати їм допомогу) [4, с. 2]. Необхідно зазначити, що за програмою возз'єднання сім'ї відразу надається право на проживання терміном на 1 рік, а після 7 років проживання, за умови повного проходження імміграційного процесу, складання мовного іспиту та відсутності проблем із законом можна отримати статус постійного жителя Данії. Ще в Данії зберігається вимога фінансової та майнової стабільності – на рахунку мігрант, який претендує на постійне проживання в країні, мусить мати мінімально 50 тисяч датських крон і 20 м² житлової площі на кожну особу, для того, щоб сім'я могла існувати в нормальних умовах. Після завершення процедури відновлення сім'ї дитина через рік отримує право на проживання до 18 років і повинна мешкати тільки разом з батьками. Усі документи про возз'єднання сім'ї подаються до Служби імміграції Данії [3, с. 3]. Ще одним нововведенням є те, що, починаючи із 2011 р., подружжю та дітям/батькам, що бажають об'єднатися зі своїми родичами, обов'язково двічі відвідати країну і лише претендувати на дозвіл постійного проживання.

Статус студента бельгійського вищого навчального закладу – це ще один спосіб легального перебування в країні. Для того, щоб виїхати навчатися в Данію, необхідно отримати візу не шенгенську, а довгострокову національну, котра дозволить перебувати в країні весь термін навчання. Такий вид віз, за датським законодавством, не передбачає дозволу на працевлаштування, проте студент отримує право на проживання та певні перспективи отримання роботи після завершення освітньої програми. Подати заявку на візу можна тільки після отримання запрошення від датського навчального закладу, в якому підтверджується факт зарахування на навчання. Обов'язковим фактором при зарахуванні є знання англійської мови (на рівні TOEFL – не менше 550 балів або IELTS – не менше 6,0 балів). Спершу студенти рік навчаються на підготовчих курсах (вивчення датської мови), а

згодом стають повноправними студентами. Якщо платити за навчання потрібно буде самостійно (від 6 до 16 тис. євро в рік), то у візовий відділ необхідно надати гарантії фінансової спроможності або самого студента, або його батьків, або особи, котра спонсорує навчання [16, с. 2]. Також під час навчання студенти можуть підробляти (до 15 годин упродовж тижня). Ще одним позитивним моментом навчання в Данії є те, що магістратуру студенти можуть закінчити і в іншій країні ЄС.

Ще однією можливістю легального перебування на території Данії є шлюб із громадянином країни. Якщо мігрант уклав шлюб з громадянином Данії або особою, має посвідку на проживання в цій країні, то він автоматично отримує право на проживання. Однак необхідно, щоб шлюб відповідав законодавству і був укладений за обоюсторонньою згодою із однією єдиною метою – створення сім'ї. Крім цього, членом подружжя повинно бути не менше 24 років. Щодо фінансової складової, то один із подружжя (той, що є громадянином Данії або має право на проживання терміном не менше трьох років) повинен обов'язково мати постійний дохід і заставу в 50 тисяч крон, а також власне або орендоване житло (в розрахунок 20 м² на особу). Сама процедура отримання дозволу на проживання для подружжя, значно спрощена, бо претенденти складають лише мовний тест упродовж півроку після одержання права на проживання. Якщо шлюб не зареєстрований офіційно, то пара повинна прожити разом не менше 18 місяців. Хоча з 2012 року під впливом того, що різко посилювалася міграція в Данію та збільшилася кількість охочих отримати право на проживання у такий спосіб, були внесені зміни в імміграційні закони. Імміграційні служби перевіряють зареєстрований або цивільний шлюб. Отриманий статус може бути анульований, якщо виявиться, що шлюб фіктивний [4, с. 2].

Бізнес-імміграція у Данію вимагає певних фінансових затрат. Так, для початку уряду країни потрібно представити певний бізнес-план та покласти на рахунок в банку 50 тис. євро, відкрити ряд робочих місць. Спочатку право на проживання урядом дається на один рік, згодом – пролонговується протягом трьох років [13, с. 4].

У Данії сьогодні діє декілька легальних програм, спрямованих на легітимізацію праці та оформлення права на проживання: Програма Зелена карта (The Danish Green Card), Програма Позитивний список (The Positive List), Програма Граничний оклад (The Pay Limit). Так, за Програмою Зелена карта (нові заявки не приймаються з 10 червня 2016 року) іммігрант отримував посвідку на проживання (на два роки) і можливість працевлаштування без попереднього дозволу на роботу. Для цього уряд розробив спеціальну бальну систему і мігрант мусить набрати не менше 100 балів: оцінюється освіта, рівень володіння мовою, адаптація, вік (до 35 років). Ще потрібно мати медичне страхування, підтвердження фінансової спроможності (17,5 тис. євро/особу). Також при певній фінансовій спроможності (дохід 42,5 тис. євро в рік) через 12 місяців мігрантові дозволяється перевести сім'ю

[19, с. 5]. Щодо програм Позитивний список та Граничний оклад, то це найбільш доступний спосіб для адаптації в країні кваліфікованих робітників, адже учасникам цих програм дозвіл на проживання дається на 4 роки, проте при цьому їхній заробіток повинен становити не менше 50 тис. євро в рік.

Процедура отримання іммігрантом датського громадянства на сьогодні (2019 рік) найскладніша в Європі. Отримати датське громадянство можливо одним із перелічених способів: при народженні (на території держави, батьки датчани), при усиновленні громадянами Данії у віці до 12 років, за походженням (діти народжені до 1979 р., якщо хтось із батьків має датське підданство), в порядку декларування громадянства для громадян інших країн Північної Європи, відповідно до закону про громадянство [17, с. 2]. Ще одним способом отримання громадянства є постійне проживання на території держави не менше дев'яти років (винятки: 8 р. – для біженців, до 6 р. – шлюб із датчанином, до 5 р. – іноземець навчається не менше трьох років в Данії), відсутність судимості, боргів, фінансова незалежність, успішно зданий тест на знання мови (PD3), культури, підписання клятви вірності країні, сплата державного збору (з 1 січня 2019 р. тариф – 510 євро). Також з 2015 року уряд Данії ухвалив законопроект, котрий допускає подвійне громадянство, що дозволить іноземцям зберегти громадянство своєї рідної країни і паспорт [23, с. 2]. Ще одним нововведенням для одержання громадянства є потискання руки мера, такий метод було затверджено 20 грудня 2018 р. Ця новинка викликала певне незадоволення мерів міст, де проживає велика кількість мігрантів. Хоча міністр з питань імміграції, інтеграції та житлового будівництва Данії Інгер Стьойберг, зі свого боку, вважає, що рукостискання – є свідченням того, що майбутній підданий приймає Данію, її порядки та закони, а також погоджується з її цінностями [21, с. 2].

Також Данія надає право проживати біженцям згідно міжнародних документів (Женевської конвенції (1951 р.), Шенгенських угод, Дублінської конвенції), а також згідно своїх законів, зокрема Закону про іноземних громадян та Закону про інтеграцію іноземних громадян. Статус біженця (а також пільги, передбачені цим статусом) в Королівстві Данії одержують громадяни, котрі зазнають переслідування у своїй країні за політичні переконання (проте ці переконання не повинні суперечити загальним правам людини та законодавству королівства), у яких в країні відбуваються військові дії, низький рівень життя [15, с. 1]. Процедура одержання статусу біженця у Данії має два етапи: перший – органи влади розглядають заявку, подану прохачем у Датській комітет у справах біженців, згідно цих заявок претендентів запрошують на співбесіду, де їм обов'язково надається безкоштовний перекладач; другий (після перевірки достовірності фактів переслідування) – ще одна співбесіда, за результатами якої іноземці одержують статус біженця і право на проживання в королівстві (через п'ять років можуть подавати

документи на право постійного проживання, а через шість – на отримання громадянства). Сама процедура вирішення питання триває 90 днів. З моменту одержання статусу біженця іноземець отримує: соціальну допомогу, дозвіл на працю, на проживання, на оренду житла. Також біженець повинен вивчити датську мову [13, с. 1].

До присвоєння статусу біженця іноземців спочатку направляють у центри, котрі фінансуються Червоним Хрестом (на території Данії їх 48). Такий центр іноземець не повинен залишати довше, ніж на шість тижнів. Ті, хто його залишає на довший період, втрачають кишенькові кошти (соціальні виплати на насущні потреби). Імігранти, котрі більше року перебувають у центрах, одержують житло. Також у ці благодійні установи забезпечують одягом, продуктами харчування та, як вже було зазначено, видають кишенькові кошти. Також претенденти на статус біженця можуть відвідувати безплатні курси датської мови (п'ять годин на тиждень), англійської мови, діти – навчатися в школі, а також для них передбачено безкоштовне медичне обслуговування.

Проте щодо біженців є і певні санкції: в лютому 2016 р. в Данії був прийнятий «Ювелірний закон», котрий передбачав вилучення коштовностей у біженців [22, с. 2]. Зауважимо, що на практиці виникають складнощі із дотриманням цього нормативного документа: уперше застосований лише 30 червня 2016 р., коли 5 іранських біженців змушені були віддати поліції 79 600 крон, а останній раз – 22 жовтня 2016 р. у прохача притулку з Іраку вилучили 8 000 крон [11, с. 4]. Згідно з «ювелірним законом», датська влада має право вилучати у біженців готівку і цінності і направляти кошти на утримання таборів для мігрантів. Цікаво, що хоча насправді було вилучено зовсім незначні суми, проте у зв'язку з цим кількість біженців в Данії скоротилася до мінімуму.

У 2018 р. різко міняється ситуація щодо біженців. Так, за деякими даними, Данія веде переговори із багатьма країнами («непривабливими») про створення таборів для біженців. Це висловлювання озвучив прем'єр-міністр Данії Ларс Люкке Расмуссен 5 червня 2018 р.: «невдовзі буде запущена нова європейська система надання притулку, яка, зокрема, включатиме центри прийому біженців у країнах, що не входять у список «улюблених» серед мігрантів чи людей» [10, с. 1]. Цю датську вибірковість підтримує партія «Новий порядок». За твердженням її членів, притулок повинні одержувати лише ті біженці, котрим дає скерування ООН. Але, що характерно: біженець повинен бути не на утриманні держави, а сам себе фінансово забезпечувати [8, с. 3]. Також за деякими даними, Данія веде переговори з Албанією про створення центрів розміщення мігрантів та біженців, котрим датський уряд надав відмови у притулку [20, с. 15].

Датський уряд 19 грудня 2018 р. приймає рішення про створення на острові Ліндгольм центру для небажаних мігрантів, але спочатку це рішення має затвердити парламент. Якщо воно буде позитивним, то більше сотні мігрантів та біженців

(котрим не дали притулку) будуть там поселені без права зміни місця проживання.

Активні зрушення міграційного законодавства Данії констатуємо на початку XXI століття: саме тоді відбулося прийняття Закону про інтеграцію іноземних громадян (2001 р.), Закону про іноземних громадян (липень 2003 р.), Закону про вивчення датської мови повнолітніми іноземними громадянами (травень 2003 р.), курси організують місцеві органи влади, їхня тривалість понад 20 годин та слухачі цих курсів отримують стипендію). Названі законодавчі акти спрямовані на забезпечення гарантій швидкої інтеграції іноземних громадян в датське суспільство та швидке вивчення мови. Одночасно розроблено механізми забезпечення біженців, депортації нелегальних мігрантів, норми одержання датського громадянства та рівного становища різних етнічних груп. Також протягом 2003–2004 рр. уряд затвердив ряд законопроектів, що регулюють боротьбу із дискримінацією за етнічними критеріями, а 2004 р. був прийнятий План дій з інтеграції імігрантів на ринку праці (передбачав вивчення мови та перекваліфікацію робітника).

На думку міністерського дослідницького центру (створений міністром внутрішніх справ Кареном Есперсеном для пошуку нових шляхів вирішення проблеми інтеграції іноземців), під час періоду інтеграції імігранти повинні засвоїти і прийняти мінімум актуальних для датського суспільства норм і цінностей, щоб безконфліктно функціонувати у датському суспільстві. Так, центр зробив вибірку обов'язкових цінностей (повага до конституційних прав, свобода віросповідання, свобода слова, індивідуальна свобода), котрі іноземці повинні підтримувати, щоб стати повноцінними громадянами датського суспільства [5, с. 123].

Починаючи із січня 2015 р., Данія наступна після Австрії ускладнює міграційне законодавство, зокрема скорочує термін дії дозволу на проживання, а заяву біженців на возз'єднання із сім'єю розглядають тільки через три роки після отримання притулку в країні [7, с. 2]. Також імігранта можуть депортувати із країни за скоєння злочину (наркотики або насилля), щоб навіть він прожив менше дев'яти років (5–6 місяців тюрми) в країні [18, с. 1].

У 2016 р. уряд королівства уклав угоду «інтеграції в базову освіту» із низкою компаній. Основна мета домовленості полягає у короткостроковій перспективі забезпечення робочими місцями імігрантів (із зарплатою в 50–120 крон/годину або 7–16 євро/годину) на два роки, а для біженців – 20 тижнів. При цьому компанії, що працюють за такою схемою, можуть претендувати на отримання фінансового бонусу від держави у розмірі до 40 тисяч крон (5365 євро) [6, с. 1].

Внаслідок збільшення кількості нелегальних мігрантів із Передньої Азії в країні, починаючи із серпня 2018 р., жінок почали штрафувати (1–10 тис. крон) за носіння головних уборів і предметів одягу,

що закривають обличчя в громадських місцях, а 20 грудня цього ж року датський парламент схвалив виселення іноземних злочинців на острови, з котрих не можна депортувати на батьківщину. Ще досить гостро наприкінці 2018 – на початку 2019 рр. постало питання наявності центрів для мігрантів та біженців. Окремі політичні сили висувають гасла, щоб на території країни не було жодного «гето» [2, с. 3].

Отже, міграційне законодавство Данії постійно оновлюється відповідно до вимог часу та спрямоване на регулювання міграційних потоків. Держава постійно контролює та часто змінює правила в'їзду в країну, умови перебування в ній, процедуру отримання громадянства (хоча воно і так найжорсткіше в ЄС). Тому в міграційному законодавстві королівства помітна тенденція до скорочення мігрантів, мінімізації коштів на їхнє утримання.

Список використаних джерел

1. 'AuPairs'. [online] Доступно: <http://www.denmarkvac-ua.com/Ukrainian/aupairs.html>. (дата звернення 17 лютого 2018).
2. 'В Данії с іюля зароботал жесткий план по борьбе с мигрантскими гетто. Что сделали датчане'. [online] Доступно: <https://www.currenttime.tv/a/29333285.html>. (дата звернення: 17 січня 2018).
3. 'Возз'єднання з родичами'. [online] Доступно: <http://helpvisa.com.ua/blog/vozz-ednannya-sim-ji-v-daniiji-pravila-provedennya-protseduri>. (дата звернення 16 січня 2018).
4. 'Возз'єднання з родичами в Данії', 2017, *Мігрант*, 11 серпня.
5. Галлін, С., Манчіні, П., 2008. 'Сучасні медіосистеми. Три моделі відносин ЗМІ та політики', переклад з англ. О. Насика, К.: *Наука*, 320 с.
6. 'Данія забезпечить мігрантів роботою на два роки, пропонуючи роботодавцям компенсації'. [online] Доступно: <https://dt.ua/WORLD/daniya-bude-platiti-migrantam-za-robotu-do-16-yevro-v-godinu-zmi-202862.html>. (дата звернення: 17 лютого 2018).
7. 'Данія слідом за Австрією серйозно ускладнила міграційне законодавство'. [online] Доступно: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/daniya-slidom-za-avstrijeju-serjozno-posilila-migratsijne-zakonodavstvo-93536.html> (дата звернення 16 січня 2018).
8. 'Датська вибірковість: залишасмо кращих, депортуємо найгірших'. [online] Доступно: <https://ua.112.ua/statji/problema-bizhentsiv-v-yes-yaki-varianty-proponuiut-ievroskeptyky-383004.html>. (дата звернення 16 січня 2018).
9. 'Дозвіл на роботу / проживання'. [online] Доступно: <http://www.denmarkvac-ua.com/Ukrainian/residence.html>. (дата звернення: 17 лютого 2018).
10. 'ЄС може створити табори для біженців у «непривабливих» країнах – прем'єр Данії', 2018, *Європейська правда*, 5 червня.
11. 'За время действия «ювелирного закона» Дания конфисковала у беженцев всего 17 525 долларов'. [online] Доступно: <https://immigrant.today/article/11275-za-vremya-dejstvija-juvelirnogo-zakona-daniya-konfiskovala-u-bezhencev-vsego-17-525-dollarov.htm>. (дата звернення: 16 лютого 2018).
12. 'Законодательство и политика в области интеграции ммигрантов. Сборник законодательства, политики и практики 19 государств в области интеграции ммигрантов. Международная организация по миграции', 2011, Перевод с английского, М., 199 с.
13. 'Имиграция в Данию: какие существуют варианты'. [online] Доступно: <https://workland.com.ua/article/immigratsiya-v-daniyu-kakie-suschestvuyut-varianty-293>. (дата звернення: 16 лютого 2018).
14. 'Кількість біженців у Данії скоротилася до мінімуму'. [online] Доступно: <http://svitua.com.ua/news/201611/1318->

kilkist-bizhenciv-daniyi-skorotylyasya-minimumu. (дата звернення: 16 лютого 2018).

15. 'Отримання статусу біженця в Данії', 2017, *Мігрант*, 11 серпня.

16. 'Образование в Дании'. [online] Доступно: https://www.unipage.net/ru/study_in_denmark. (дата звернення: 16 лютого 2018).

17. 'Оформление и получение гражданства Дании'. [online] Доступно: <https://visasam.ru/emigration/europe-emigration/kak-poluchit-grazhdanstvo-v-danii.html>. (дата звернення: 16 лютого 2018).

18. Панкратов, С. 'Дания избавляется от «нежелательных иностранцев»'. [online] Доступно: http://radiovesti.ru/article/show/artcle_id/14261. (дата звернення: 17 лютого 2018).

19. 'Робота в Данії'. [online] Доступно: <https://news.eurabota.ua/uk/denmark/employment/robova-v-daniyi/>. (дата звернення: 16 лютого 2018).

20. Тарасенко, Н., 2018. 'Надзвичайний саміт ЄС у Брюсселі як спроба розв'язання кризи біженців у Європі', *Україна: події, факти, коментарі*, №13, с.10–19.

21. Проскур'яков, І., 2018. 'Тепер, щоби отримати громадянство Данії, треба потиснути руку меру. Навіть тим, кому не дозволяє релігія', *Заборона*, 22 грудня.

22. 'У Данії вперше конфіскували гроші у прохачів притулку за «ювелірним законом»', 2016, *Європейська правда*, 30 червня.

23. 'Як отримати громадянство Данії'. [online] Доступно: <http://www.college-hq.com/uk/kak-poluchit-grazhdanstvo-danii/> (дата звернення: 17 лютого 2018).

References

1. 'AuPairs'. [online] Dostupno: <http://www.denmarkvac-ua.com/Ukrainian/aupairs.html>. (data zvernennja 17 ljutogo 2018).
2. 'V Daniї s ijulja zarobotal zhestkij plan po bor'be s migrantскими getto. Chto sdelali datchane (Since July, Denmark has earned a tough plan to combat migrant ghettos. What did the Danes do)'. [online] Dostupno: <https://www.currenttime.tv/a/29333285.html>. (data zvernennja: 17 sichnja 2018).
3. 'Vozz'jednannja z rodychamy (Reunion with relatives)'. [online] Dostupno: <http://helpvisa.com.ua/blog/vozz-ednannya-sim-ji-v-daniiji-pravila-provedennya-protseduri>. (data zvernennja 16 sichnja 2018).
4. 'Vozz'jednannja z rodychamy v Daniї (Reunion with relatives in Denmark)', 2017, *Migrant*, 11 serpnja.
5. Gallin, S., Manchini, P., 2008. 'Suchasni mediosystemy. Try modeli vidnosyn ZMI ta polityky (Modern media systems. Three models of media relations and politics)', pereklad z angl. O. Nasyka, K.: *Nauka*, 320 s.
6. 'Daniya zabezpechyt' migrantiv robotoju na dva roky, proponujuchy robotodavcjam kompensacii' (Denmark will provide migrants with work for two years, offering employers compensation)'. [online] Dostupno: <https://dt.ua/WORLD/daniya-bude-platiti-migrantam-za-robotu-do-16-yevro-v-godinu-zmi-202862.html>. (data zvernennja: 17 ljutogo 2018).
7. 'Daniya slidom za Avstrijeju serjozno uskladnyla migracijne zakonodavstvo (Denmark, following Austria, seriously complicated the migration laws)'. [online] Dostupno: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/daniya-slidom-za-avstrijeju-serjozno-posilila-migratsijne-zakonodavstvo-93536.html> (data zvernennja 16 sichnja 2018).
8. 'Dats'ka vybirkovist': zalyshajemo krashhyh, deportujemo najgirshyh (Danish selectivity: we leave the best, we deport the worst)'. [online] Dostupno: <https://ua.112.ua/statji/problema-bizhentsiv-v-yes-yaki-varianty-proponuiut-ievroskeptyky-383004.html>. (data zvernennja 16 sichnja 2018).
9. 'Dozvil na robotu / prozhyvannja (Work permit / residence permit)'. [online] Dostupno: <http://www.denmarkvac-ua.com/Ukrainian/residence.html>. (data zvernennja: 17 ljutogo 2018).
10. 'JeS mozhe stvoryty tabory dlja bizhenciv u «nepryvablyvyh» kraj'nah – prem'jer Daniї (The EU can set up refugee camps in «unattractive» countries – the prime minister of Denmark)', 2018, *Jevropejs'ka pravda*, 5 chervnja.
11. 'Za vremja dejstvija «juvelirnogo zakona» Daniya konfiskovala u bezhencev vsego 17 525 dollarov (For the duration of the «jewelry law» Denmark confiscated from refugees only 17 525 dollars)'. [online] Dostupno: <https://immigrant.today/article/11275->

za-vremnja-dejstvija-juvelirnogo-zakona-danija-konfiskovala-u-bezhencev-vsego-17-525-dollarov.htm. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

12. 'Zakonodatel'stvo i politika v oblasti integracii mmigrantov. Sbornik zakonodatel'stva, politiki i praktiki 19 gosudarstv v oblasti integracii mmigrantov. Mezhdunarodnaja organizacija po migracii (Legislation and policy in the field of integration of migrants. The collection of laws, policies and practices of 19 countries in the field of integration of migrants. International Organization for Migration)', 2011, Perevod s anglijskogo, M., 199 s.

13. 'Immigracija v Daniju: kakie sushhestvujut varianty (Immigration to Denmark: what are the options)'. [online] Dostupno: <https://workland.com.ua/article/immigratsiya-v-daniyu-kakie-suschestvuyut-variantyi-293>. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

14. 'Kil'kist' bizhenciv u Danii' skorotylasja do minimumu (The number of refugees in Denmark has been reduced to a minimum)'. [online] Dostupno: <http://svitua.com.ua/news/201611/1318-kilkist-bizhenciv-daniyi-skorotylasja-minimumu>. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

15. 'Otrymannja statusu bizhencja v Danii' (Getting a refugee status in Denmark)', 2017. *Migrant*, 11 serpnja.

16. 'Obrazovanie v Danii (Education in Denmark)'. [online] Dostupno: https://www.unipage.net/ru/study_in_denmark. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

17. 'Oformlenie i poluchenie grazhdanstva Danii (Applying for and obtaining Danish citizenship)'. [online] Dostupno: <https://visasam.ru/emigration/europe-emigration/kak-poluchit-grazhdanstvo-v-danii.html>. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

18. Pankratov, S. 'Danija izbavljaetsja ot «nezhelatel'nyh inostrancev» (Denmark gets rid of «undesirable foreigners»)'. [online] Dostupno: http://radiovesti.ru/article/show/artcle_id/14261. (data zvernennja: 17 ljutogo 2018).

19. 'Robota v Danii' (Work in Denmark)'. [online] Dostupno: <https://news.eurabota.ua/uk/denmark/employment/robota-v-daniyi/>. (data zvernennja: 16 ljutogo 2018).

20. Tarasenko, N., 2018. 'Nadzvyčajnyj samit JeS u Brjusseli jak sproba rozv'jazannja kryzy bizhenciv u Jevropi (EU Extraordinary Summit in Brussels as an attempt to resolve the refugee crisis in Europe)', *Ukrai'na: podii', fakty, komentari*, №13, s.10–19.

21. Proskurjakov, I., 2018. 'Teper, shhoby otrymaty gromadjanstvo Danii', treba potysnuty ruku meru. Navit' tym, komu ne dozvoljae religija (Now, in order to obtain the citizenship of Denmark, we must shake the hand of the measure. Even those who do not allow religion)', *Zaborona*, 22 grudnja.

22. 'U Danii' vpershe konfiskuvaly groshi u prohachiv prytluku za «juvelirnym zakonom» (In Denmark, for the first time, confiscated money from asylum seekers for «jewelry law»)', 2016, *Jevropejs'ka pravda*, 30 chervnja.

23. 'Jak otrymaty gromadjanstvo Danii' (How to get Danish citizenship)'. [online] Dostupno: <http://www.college-hq.com/uk/kak-poluchit-grazhdanstvo-danii/> (data zvernennja: 17 ljutogo 2018).

* * *